

Vlaams
Parlement

ingediend op **21** (2015-2016) – Nr. 2
8 december 2015 (2015-2016)

Verslag

van het Rekenhof

over de toelichtingen

bij de middelenbegroting
en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2016

Meerjarenraming 2016-2021

Documenten in het dossier:

21 (2015-2016) – Nr. 1: Toelichtingen bij de begroting: Meerjarenraming

verzendcode: BEG

Onderzoek van de meerjaren- raming 2016-2021

Verslag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement
Goedgekeurd in de Nederlandse kamer van het Rekenhof op 8 december 2015

INHOUD

1	Conceptueel	5
2	Inhoudelijk	5
2.1	Ontvangsten	5
2.2	Uitgaven	7
2.3	Schuld	8
2.4	Vorderingensaldo	10

1 Conceptueel

Het Rekenhof heeft onderzocht in welke mate de voorgelegde meerjarenraming conceptueel voldoet aan de bepalingen van het rekendecreet.

Het rekendecreet schrijft voor dat in het eerste jaar van de legislatuur een meerjarenraming wordt voorgelegd die elk jaar van de legislatuur omvat. In de daaropvolgende jaren wordt de meerjarenraming aangepast en met een jaar uitgebreid, zodat ze telkens een periode van zes jaar omvat. De memorie van toelichting bij het rekendecreet verduidelijkt dat het lopende jaar moet worden inbegrepen. Derhalve dient bij de begrotingsopmaak 2016 een meerjarenraming 2015-2020 te worden voorgelegd in plaats van 2016-2021.

Het rekendecreet bepaalt verder dat de meerjarenraming een duidelijk onderscheid moet maken tussen de prognoses bij constant beleid en de budgettaire gevolgen van het nieuw beleid. Onder constant beleid begrijpt het rekendecreet de voortzetting van het beleid zonder rekening te houden met de begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsinitiatieven van voorliggend en dus nog door het Vlaams Parlement goed te keuren begrotingsontwerp. Het is de bedoeling dat het Vlaams Parlement inzicht krijgt in de budgettaire gevolgen op middellange termijn van het nieuw beleid dat de ontwerpbegroting omvat. In de voorgelegde meerjarenraming komt het door het rekendecreet gevraagde onderscheid onvoldoende tot uiting. De samenvattende tabel 5-1 omvat maar één prognose, namelijk die waarbij de budgettaire gevolgen op middellange termijn van het constant en nieuw beleid van de begroting 2016 zijn samengenomen. Alleen de prognose van de uitgaven voor de asielcrisis en voor het Oosterweelproject zijn om specifieke redenen afzonderlijk weergegeven (cf. 2.4). Ook de tabellen 3-3 en 3-4, die een prognose van de evolutie van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein weergeven, maken het onderscheid niet. Onder *constant beleid* (cf. titel van de tabellen) wordt in de voorgelegde meerjarenraming begrepen: het constant doortrekken van het beleid na goedkeuring van de begroting 2016, dus inclusief het nieuw beleid van voorliggend begrotingsontwerp. Die interpretatie wijkt af van de bedoeling van het rekendecreet.

Het rekendecreet bepaalt dat de meerjarenraming in een afzonderlijk hoofdstuk de budgettaire impact moet weergeven van de verbintenissen waarvan de uitvoering de termijn van de meerjarenraming overschrijdt. De memorie van toelichting bij het rekendecreet verduidelijkt dat het hier in het bijzonder gaat over de verbintenissen in het kader van pps en alternatieve financiering. In de voorgelegde meerjarenraming ontbreekt zo'n afzonderlijk hoofdstuk.

2 Inhoudelijk

2.1 Ontvangsten

Aanvullende belasting op de personenbelasting

De meerjarenraming gaat voor de jaren 2017 en later uit van de laatste beschikbare ramingen (eind oktober) van de FOD Financiën voor de Belasting Staat. De effecten van de federale taxshift op de Vlaamse belastingopbrengsten zijn daarin verrekend¹. Aangezien de federale grondslag (gereduceerde Belasting Staat) daardoor daalt, verminderen ook, bij

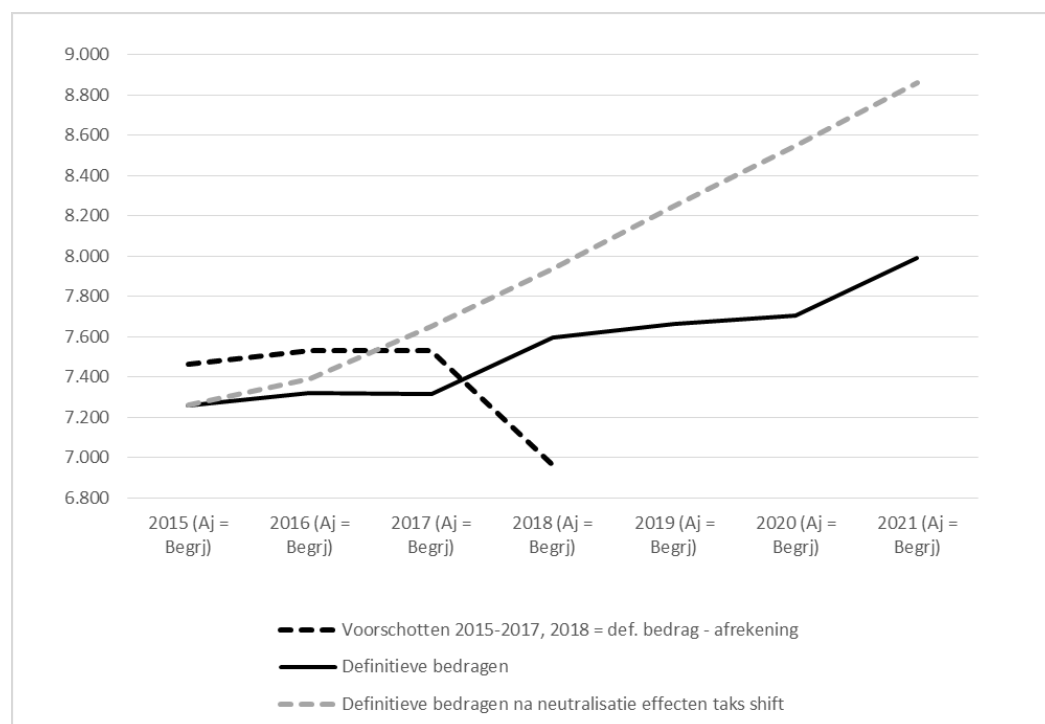
¹ Niet de bijkomende effecten op de economische groei.

gelijkblijvend percentage opcentiemen, de Vlaamse ontvangsten. De door de belastingplichtigen te betalen belastingen dalen voor een gelijk bedrag. De gedeelde ontvangsten (of anders bekeken de belastingvermindering voor de Vlaamse burgers) zouden, recurrent, oplopen van 72 miljoen euro in 2016 tot 873 miljoen euro in 2021. De Vlaamse Regering heeft beslist die daling niet te neutraliseren door een hoger percentage opcentiemen. De minderontvangsten van de opcentiemen worden in deze meerjarenraming dus, voor hetzelfde bedrag, opgevangen door andere inkomstenbronnen, door besparingen of, aangezien de meerjarenraming uitgaat van constant beleid, door een vermindering van de beleidsruimte.

Pas in 2018 kan definitief de autonomiefactor worden vastgesteld die de overgang vastklijkt van een deel van de volgens de oude Bijzondere Financieringswet (BFW) toegekende samengevoegde belastingen (=dotatie toegekend voor het begrotingsjaar) naar de aanvullende personenbelasting.

De meerjarenraming anticipeert terecht op de afrekening die in 2018 dient te gebeuren voor de aanvullende personenbelasting². Die afrekening wordt op dit moment geraamd op -633 miljoen euro. De onderstaande grafiek toont de evolutie van de voorschotten en de geraamde afrekening in 2018³ van de bruto-opcentiemen. Het illustreert tevens de Vlaamse gevolgen van de federale taxshift.

Figuur 1 – Voorschotten en afrekening bruto-opcentiemen (in miljoen euro)

² De afrekening vergelijkt voor 2015 de teller van de in 2018 definitief bepaalde autonomiefactor met de voor aanslagjaar 2015 toegekende opcentiemen. Die teller wordt aangepast aan inflatie en groei van 2016 en 2017 voor de vergelijking met de toegekende opcentiemen voor de aanslagjaren 2016 en 2017. Het gewijzigd beleid wordt in de afrekening geïntegreerd. De teller staat in essentie voor het weggeven van de oude BFW waarvoor de opcentiemen in de plaats komen. Een tijdsverloop van drie jaar is nodig om de overgang naar de opcentiemen correct te laten verlopen. Vandaar ook de afrekening in 2018.

³ Vanaf begrotingsjaar/aanslagjaar 2018 zijn er enkel nog afrekeningen tussen de inkohieringen en voorschotten per aanslagjaar.

De definitieve vaststelling in 2017 van de bij de zesde staatshervorming overgedragen fiscale uitgaven geeft in 2018 aanleiding tot een geraamde afrekening van -232 miljoen euro. De gevolgen op het overgangsmechanisme geven bijkomend aanleiding tot een positieve afrekening in 2018 van ca. 8 miljoen euro.

In die meerjarige context beveelt het Rekenhof het voorzichtig gebruik van de voorlopige meerontvangsten aan.

Gewestelijke belastingen en energielevering

De raming van de kilometerheffing en de vergroende verkeersbelasting is uiteraard nog onzeker. Voor de erfbelastingen houdt de raming vanaf 2017 rekening met een recurrente opbrengst van 52 miljoen euro aan fiscale regularisaties. De Raad van State heeft geadviseerd dat daarvoor een samenwerkingsovereenkomst nodig is tussen de federale overheid en gewesten.

De opbrengst van de energielevering wordt geraamd op 493 miljoen euro vanaf 2017 (2016: 412 miljoen euro). De decretale basis voor de hervorming en verruiming van de energielevering moet echter nog worden gerealiseerd. Met de hervorming wil de Vlaamse Regering een oplossing bieden voor het probleem van de certificatenoverschotten (cf. infra).

2.2 Uitgaven

Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

De Vlaamse Regering heeft zich geëngageerd om tegen 2020 te voldoen aan de 3%-norm⁴ voor O&O zoals afgesproken in het Pact 2020. Daarbij wordt gestreefd naar een publieke financiering van 1% en een private financiering van 2%. Het is niet duidelijk of de meerjarenraming in voldoende middelen voorziet om die doelstelling te halen. Er wordt in de begroting ook geen groeipad meer meegegeven naar de 1% norm voor de publieke sector.

Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

De meerjarenraming houdt geen rekening met de volgende - reeds besliste - groeipaden:

- uitbreiding middelen voor de persoonsvolgende financiering bij het VAPH en het Vlaams Zorgfonds (onderdeel basisondersteuningsbudget) ter uitvoering van het decreet persoonsvolgende financiering;
- gelijkshakeling subsidiebedragen voor sommige opvangvoorzieningen 5 of 6 jaar na de inwerkingtreding van het decreet voorschoolse kinderopvang (1 april 2014) met toepassing van het subsidiebesluit voorschoolse opvang van 22 november 2013.

De geraamde kredieten voor de financiering van ziekenhuisinfrastructuur die ingevolge de zesde staatshervorming naar de Vlaamse Gemeenschap zijn overgedragen, zijn nog onzeker (cf. opmerkingen van het Rekenhof bij de Vlaamse begroting voor 2016).

Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Aansluitend bij de Vlaamse begroting voor 2016 stelt de meerjarenraming dat een oplossing wordt geboden voor de problematiek van de certificatenoverschotten door in bijkomende

⁴ 3% van het bruto binnenlands product.

middelen te voorzien in het Energiefonds. Zowel de ontvangsten als de uitgaven van het Energiefonds worden in de begroting 2016 reeds met ruim 400 miljoen euro verhoogd. De meerjarenraming deelt mee dat de hervormde energieheffing in 2017 op kruissnelheid komt, met een geraamde jaarlijkse opbrengst van 492,6 miljoen euro of een stijging met 80,6 miljoen euro ten opzichte van de begroting 2016. Ook de uitgavenkredieten voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie kennen vanaf 2017 opnieuw een belangrijke toename. De meerjarenraming houdt zowel de verhoogde energieheffing als het verhoogde uitgavenniveau onverminderd aan tot en met 2021, het laatste jaar dat de meerjarenraming in beschouwing neemt.

Betreffende de problematiek van de certificatenoverschotten en de daaraan gekoppelde verhoging van de energieheffing, in principe een tijdelijk probleem, is het raadzaam in het kader van een meerjarenraming toelichting te geven bij de berekening van de benodigde tijd en middelen om dat probleem op te lossen.

Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

De geplande investeringsuitgaven voor het Oosterweelproject zijn als volgt verwerkt in de meerjarenraming voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken.

Tabel 1 – Evolutie betaalkredieten beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (in miljoen euro)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal betaalkredieten MOW bij constant beleid	3.290,4	3.605,4	3.799,5	3.755,0	3.757,6	3.556,4
Waarvan rente- uitgaven Oosterweel	0,0	2,2	15,0	37,8	64,0	89,1
Waarvan bouwkost Oosterweel	0,0	388,0	568,5	567,8	567,1	368,4

De Vlaamse Regering maakt daarmee duidelijk dat ze bijkomende middelen wil uittrekken voor de realisatie van de Oosterweelverbinding. De geraamde investeringskost van de Oosterweelverbinding rekent ze echter niet mee bij de bepaling van de beschikbare beleidsruimte (cf. 2.4).

In de mate dat de meerjarenraming zich in machtigende jaarlijkse begrotingen zal omzetten, geeft de Vlaamse Regering daarmee ook aan dat de geplande niet-Oosterweelprojecten van het Masterplan 2020 wellicht enkel binnen de huidige beschikbare marges van constant beleid kunnen worden gerealiseerd. Het Rekenhof heeft niet kunnen nagaan welke projecten van het Masterplan 2020 al zijn opgenomen in de investeringsprogramma's van het departement en de betrokken agentschappen. Zekerheid over de beschikbaarheid van de nodige budgetten zal blijken uit de samenlezing van de goedgekeurde jaarlijkse begrotingen en de goedgekeurde investeringsprogramma's.

2.3 Schuld

Toenemende schuldgraad

Een belangrijke graadmeter voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën is de schuldgraad. De beleidsnota Financiën en Begroting 2014-2019 stelde dat zou worden onderzocht hoe het totaal van de geconsolideerde schuld, pps-schuld en gewaarborgde schuld kan

worden beperkt tot een plafond ten belope van een bepaald percentage van de ontvangsten. Tot nu werd dat plafond nog niet bepaald.

De volgende tabel overziet de geraamde evolutie van de geconsolideerde schuld⁵ ten opzichte van de ESR-ontvangsten⁶ voor de periode 2016-2021.

Tabel 2 – Evolutie schuldgraad 2016-2021 (in miljoen euro)

	Geconsolideerde schuld	ESR-ontvangsten	Schuldgraad
2016	25.788	39.754	65%
2017	26.374	40.808	65%
2018	28.018	40.858	69%
2019	29.553	42.784	69%
2020	31.022	43.883	71%
2021	32.232	45.267	71%

Uit de tabel blijkt dat de totale schuldgraad van de Vlaamse overheid van 2016 tot 2021 stijgt met 6%. De belangrijkste stijging situeert zich bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, waar de schuld stijgt van 7,9 miljard euro eind 2016 tot 11,6 miljard euro eind 2021, wat voor die instelling neerkomt op een stijging van 46% in een periode van vijf jaar.

De voortdurend stijgende trend van de schuld sinds 2009 wijkt af van de trend van geleidelijke schuldafbouw in de voorafgaande periode (1990-2008). In de periode 1990-2008 werd een schuldnorm gehanteerd. Een deel van de schuldtoename is echter te verklaren door de uitbreiding van de consolidatiekring (onder meer de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds) en schuldoverdracht in kader van de zesde staatsherforming (ziekenhuisfinanciering).

Voor de rentekosten wordt een stijging verwacht van 431 miljoen euro in 2016 naar 640 miljoen euro in 2021⁷.

Geconsolideerde activa

De meerjarenraming nuanceert de stijgende trend van de geconsolideerde schuld, verwijzend naar de geconsolideerde activa van de Vlaamse overheid, en omvat een eerste snelle analyse van die activa.

Het kan inderdaad zinvol zijn bij de interpretatie van schulden rekening te houden met de mate waarin ze al dan niet door activa worden gedekt. Dat veronderstelt echter dat de Vlaamse ministeries⁸ een kwalitatieve patrimoniale boekhouding voeren, wat momenteel niet het geval is. Zoals blijkt uit de verslagen van het Rekenhof over de algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap, geven de balansen geen getrouw beeld van de werkelijke waarde van het patrimonium van de Vlaamse overheid. Ook is interpretatie alleen zinvol met overheidsactiva die op de markt realiseerbaar zijn, wat problematisch is voor het voorbeeld van de Oosterweelverbinding dat in de meerjarenraming wordt gegeven.

⁵ Cf. tabel 4-1 : verwachte evolutie geconsolideerde schuld periode 2016-2021.

⁶ Cf. tabel 2-1 : grote rubrieken van de ESR-gecorrigeerde middelen.

⁷ Dit houdt onder meer verband met de schuldoverneming van sommige entiteiten uit de consolidatiekring.

⁸ Te onderscheiden van de Vlaamse rechtspersonen, die een bedrijfseconomische boekhouding voeren.

De door Europa vooropgestelde schuldnorm maakt trouwens die interpretatie niet. De schuldnorm die Vlaanderen ontwikkelt, zal bovendien moeten worden ingepast in een schuld doelstelling op het niveau van de gezamenlijke Belgische overheid. Het is dan ook belangrijk dat daarover overleg wordt gepleegd met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten.

2.4 Vorderingensaldo

De meerjarenraming raamt in tabel 5-1 de evolutie voor 2016 tot 2021 van het ESR-vorderingensaldo, met het oog op het door de Hoge Raad voor Financiën voorgestelde traject om het (Vlaamse aandeel in het Belgische) negatieve ESR-vorderingensaldo te laten evolueren naar een evenwicht (of een positief saldo), zoals dat in het huidige stabiliteitsprogramma 2015-2018 aan de Europese Commissie is meegedeeld.

ESR-aanrekening ontvangsten

De Vlaamse ontvangstenraming wijkt op de volgende punten af van de Europese aanrekeningsregels:

- Bij de aanvullende personenbelasting (opcentiemen) gaan de ramingen uit van de opbrengsten per aanslagjaar, waarbij het aanslagjaar gelijk is aan het begrotingsjaar. Die geraamde opbrengst wordt tijdens het begrotingsjaar/aanslagjaar door de FOD Financiën door voorschotten overgemaakt. De Vlaamse overheid beschouwt die voorschotten als ESR-ontvangsten (begrotingsontvangsten), terwijl het kasontvangsten betreft, aan te rekenen op een transitorische post. Hetzelfde geldt voor de raming van de afrekeningen vanaf september van het jaar na het aanslagjaar⁹. De ESR-ontvangst wordt immers pas gerealiseerd bij de inkohiering¹⁰, waarbij de FOD Financiën de opcentiemen vestigt en int in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest. De belastingen van een aanslagjaar worden slechts voor 60% tijdens het aanslagjaar ingekohierd en voor 40% tijdens het daaropvolgende jaar (statistische raming). Die tijdelijke anomalieën hoeven geen probleem te zijn als ze worden geneutraliseerd bij de ESR-consolidatie met de federale overheid (Entiteit I) en er rekening wordt mee gehouden bij de afspraken over het traject van het vorderingensaldo. Het Rekenhof is daarom bij zijn onderzoek uitgegaan van de hypothese dat de Vlaamse aanrekening (in eerste instantie) van de voorschotten als ESR-ontvangst correct is. Vanaf begrotingsjaar 2016 betreffen de belastingontvangsten alleszins een volledig jaar (40% aanslagjaar 2015 + 60% aanslagjaar 2016), zodat de impact op de raming beperkt is.
- Bij de gewestelijke belastingen steunen de ramingen nog op de aanrekening op vorderingsbasis (de inkohieringen) verminderd met een statistische correctie voor onwaarden en oninbaarstellingen. Die methode wordt aanvaard door de ESR-verordening. De Vlaamse overheid heeft bij het INR (tussenpersoon voor Eurostat) gevraagd te mogen overschakelen naar de aanrekening op vorderingsbasis en een methodologische nota bijgevoegd. Voorlopig gebeurt de Belgische consolidatie echter nog altijd op basis van de (veiliger) methode van de transactionele kas (terugrekening van kasontvangst naar

⁹ Bij de btw-en pb-toewijzingen en de andere dotaties worden de *aangepaste* bedragen wel correct als ESR-ontvangst van het begrotingsjaar en de afrekeningen als ESR-ontvangst van het volgende begrotingsjaar aangerekend.

¹⁰ Twee methodes van aanrekening zijn mogelijk: (1) transactionele kas = terugrekening (2/3 maanden vóór federale kasontvangst gebeurt de verzending van het aanslagbiljet) of (2) op het moment van de verzending van de aanslag met een statistische correctie voor onwaarden en oninbaarstellingen.

inkohiering)¹¹. Ook hier moet er dus bij de consolidatie een ESR-correctie gebeuren die de tijdelijke verschillen neutraliseert. Het Rekenhof pleit ervoor bij de meerjarenraming, bij de begroting (algemene toelichting), alsook bij de uitvoering van de begroting (ESR-ontvangsten in de algemene rekening) de ESR-ontvangsten van de gewestelijke belastingen op elk van die drie momenten op dezelfde manier te ramen (het best voorlopig nog volgens de methode van de transactionele kas) en de eventueel noodzakelijke overgangscorrectie bij het aanrekenen op vorderingsbasis steeds op dezelfde manier en transparant uit te voeren.

ESR-aanrekening uitgaven

Bij de vaststelling van de evolutie van het vorderingensaldo wordt rekening gehouden met de uitsluiting van twee componenten van de uitgaven:

- eenmalig de uitgaven voor de asielcrisis in 2016 voor een bedrag van 120,8 miljoen euro (cf. verslag van het Rekenhof bij de Vlaamse begroting voor 2016);
- over de periode 2017-2021 de uitgaven voor de bouwphase van het Oosterweelproject (cf. supra).

In de algemene toelichting bij de begroting 2016 heeft de Vlaamse Regering voor de uitgaven van de asielcrisis duidelijk gesteld dat zij een afwijking beoogt voor het Vlaamse begrotingstraject met toepassing van de Europese verordening nr. 1466/97. Mits goedkeuring wordt bekomen van de Europese overheid, zou voor de toetsing van de normnaleving door Vlaanderen voor dat jaar rekening worden gehouden met een vorderingensaldo van -170,9 miljoen euro in plaats van -291,7 miljoen euro.

Voor de betrokken uitgaven van het Oosterweelproject geeft de meerjarenraming minder duidelijk aan op welke basis wordt afgeweken. Er wordt alleen gesteld dat de uitgaven tijdens de bouwphase niet worden meegenomen bij de bepaling van de beschikbare beleidsruimte omdat de bouw van de Oosterweelverbinding als een zichzelf terugbetalende investering kan worden beschouwd¹². Het tijdspad van dat terugverdieneffect valt echter niet samen met het tijdspad van de uitgaven. De ontvangsten zullen pas na ingebruikname van de infrastructuur (vanaf 2022) en op lange termijn een positief effect hebben op het vorderingensaldo van toekomstige begrotingsjaren. In de jaren van de bouwphase zullen de uitgaven het vorderingensaldo negatief beïnvloeden. Het verschil tussen het vorderingensaldo inclusief en exclusief de uitgaven van de bouwphase van het Oosterweelproject is groot, zoals blijkt uit de volgende samenvattende tabel.

Tabel 3 – Evolutie vorderingensaldo inclusief en exclusief bouwphase oosterweelproject (in miljoen euro)

	2017	2018	2019	2020	2021
Vorderingensaldo inclusief uitgaven bouwphase Oosterweel	-136,3	-940,7	376,3	857,6	1.639,1
Uitgaven bouwphase Oosterweel	390,2	583,4	605,5	631,1	457,5
Vorderingensaldo exclusief uitgaven bouwphase Oosterweel	253,9	-357,3	981,8	1.488,7	2.096,6

¹¹ Voorlopig (de meeste belastingen zijn vrij recent overgenomen) is het nog onvoldoende gegarandeerd dat de kasontvangsten op middellange termijn gelijk zullen zijn aan de vorderingen verminderd met de onwaarden en oninbaarstellingen.

¹² Het kabinet van de Vlaamse minister van Begroting heeft een meer uitgebreide voorlopige argumentatienota opgesteld n.a.v. negende voortgangsrapportage over het Masterplan 2020.

De meerjarenraming maakt verder evenmin duidelijk in welke mate de impact van het Oosterweelproject op het ESR-vorderingensaldo is afgetoetst of besproken met de andere overheden in het licht van de verdeling van de begrotingsdoelstellingen. Naar aanleiding van de onderhandelingen over het stabiliteitsprogramma van België voor 2015-2018 heeft de Vlaamse Regering zich geëngageerd tegen 2017 opnieuw een begroting in evenwicht in te dienen en dat aan te houden in 2018. De voorliggende meerjarenraming 2016-2021 van de Vlaamse overheid noodzaakt overleg in het kader van het stabiliteitsprogramma of van het convergentietraject dat België ten aanzien van de Europese budgettaire doelstellingen zou moeten nakomen. Dat sluit aan bij het standpunt van de Europese Commissie in haar herfstrapport over het ontwerpbegrotingsplan 2016 van België¹³. Het ontwerpbegrotingsplan wordt als grotendeels voldoende beschouwd om tegemoet te komen aan de Europese begrotingsdoelstellingen op middellange termijn. De Europese Commissie wijst er echter op dat de verschillende overheden de nodige maatregelen moeten nemen om dat te kunnen handhaven.

Het Rekenhof beveelt aan dat de Vlaamse overheid zich houdt aan het afgesproken begrotingstraject bij de realisatie van het Oosterweelproject.

De Vlaamse Regering moet de impact van het Oosterweelbudget op het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid zo nodig afstemmen met de andere regeringen in het kader van een eventuele bijsturing of nuancering van het stabiliteitsprogramma van België (cfr. samenwerkingsovereenkomst van 13 december 2013).

¹³ Commission Opinion of 16.11.2015 on the Draft Budgetary Plan of Belgium (C(2015) 8100 final).